

integrating ideas and information from a variety of sources; cognitive activities (mind maps, visualisation, making associations); implementation of course-related interactions with the students such as discussing assignment grades, using email for communication, discussing career plans [6, p. 32].

Having summarized the information and ideas of scientists mentioned above, we would like to enumerate some tips for educators to tap students' aptitude: encourage students to work collaboratively; concentrate on life-long learning (Howell J.); guide students towards independent learning; encourage their reflection and self-regulation (Laurillard D.).

Literature:

1. Means B., Bakia M., Murphy R. Learning Online: What Research Tells Us about Whether, When and How. New York: Routledge, 2014. 232 p.
2. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon. 2001. Vol. 9. No. 5: NCB University Press. URL: <http://www.marcprensky.com/writing/>.
3. Tapscott D. Grown Up Digital. New York: McGraw Hill, 2009. 362 p.
4. Cavanaugh C. The Effects of Distance Education on K-12 Student Outcomes: A Meta-Analysis. URL: <https://eric.ed.gov/?id=ED489533>
5. Zhao Y., Lei J. What Makes the Difference? A Practical Analysis of Research on the Effectiveness of Distance Education. URL: <https://eric.ed.gov/?id=EJ694412>
6. Laurillard D. Teaching as a Design Science. GB: Routledge, 2012. 255 p.
7. Howell J. Teaching with ICT: Digital Pedagogies for Collaboration and Creativity. Oxford University Press, 2013. 331 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ОСОБЛИВОСТЯМ МЕДІЙНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Олена Четверікова

*кандидат філологічних наук, доцент
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
lena.shardulev@gmail.com*

Комп'ютеризація у суспільстві та на освітньому просторі досягла значного рівня, а інформаційні ресурси дають можливість багаторазового використання і є загальнодоступними. Тому сучасні технології стають ефективним засобом у сфері освіти, вони допомагають покращити її якість, а практика професійного міжкультурного спілкування стає доволі розгорнутою та афективною. Розвиток технічного прогресу сприяє прискоренню обміну інформацією, полегшує можливості комунікації, у тому числі на рівні перекладу. Окремі інтернет-ресурси та онлайн-сервіси привертають увагу спеціалістів різних галузей народного господарства, які цінують швидкість перекладу.

Вітчизняні та закордонні вчені, серед яких ми можемо виділити практиків та теоретиків перекладу, підкреслюють зростаючу роль інформаційних технологій в різних сферах професійної перекладацької діяльності та обмірковують різні стратегії та методи для їх ефективного застосування [1, 2, 4]. Життя сучасного перекладача має нерозривний зв'язок з інформаційними технологіями, як на початковому етапі засвоєння професії, так і в подальшій професійній діяльності. Майбутній перекладач повинен мати добру підготовку в області міжмовної міжкультурної комунікації, знати особливості іншомовного інформаційного забезпечення та інформаційно-комунікативного супроводу різних напрямків і форм міжнародного спілкування. Впровадження інформаційно-комунікативних технологій в освітній процес є вельми продуктивним, оскільки вони дозволяють намітити нові перспективи формування цілого спектру професійних компетенцій, від власне мовної до технологічної. Тому з початку нашого століття у багатьох розвинених країнах відмічаються спроби задіяти інформаційні технології у підготовці майбутніх перекладачів. Новий імпульс цим спробам додало поширення такого

виду усного перекладу, як віддалений переклад відео- та аудіо-конференцій (*distance / remote interpreting*), оскільки технічні умови і ситуація його здійснення припускають використання комп'ютерних засобів (ІР-телефонії) [1, с. 28].

Сучасні виклики потребують постійного оновлення методів викладання перекладознавчої науки, оскільки для того, щоб відповідати сучасним вимогам, здобувач вищої освіти має отримати нові знання, засвоїти певні навички і уміння, що передбачає вміння застосування інформаційних технологій. Усе це, а також міждисциплінарний підхід у навчанні потребують розробки новітніх способів навчання перекладу та удосконаленню того знання, що вже існує.

Сьогодні переклад виконує головну функцію в процесі міжкультурної комунікації, дозволяючи людству долати труднощі в акумулюванні корисної та необхідної інформації. Порівняння мов як форм культури відіграє першорядну роль у процесі навчання перекладу [2, с. 26].

Традиційно в діяльності перекладача можна виділити наступний ряд компетенцій: комунікативну (лінгвістичну, прагматичну і соціолінгвістичну), спеціальну (базову, предметну, дискурсивну, соціокультурну, технологічну, стратегічну), соціальну та особистісну [3]. «Від рівня сформованості технологічної компетентності студента багато в чому залежить якість його професійної підготовки і подальшої професійної діяльності» [4, с. 98]. Інформаційні технології вже розуміються як невід'ємна частина процесу перекладу, і для збереження цієї діяльності в актуальному поле зору, слід впровадити ряд нововведень в процес навчання здобувачів вищої освіти.

Критерії перекладацької компетенції впливають із функцій, які виконує переклад в сучасному світі. Він залишається потужним засобом спілкування між людьми, народами і культурами, що передбачає наявність відповідної мовної та культурної компетенції у цільовій і вихідній мовах. Також необхідним є володіння перекладачем певним когнітивним багажем та референційною компетенцією в конкретній галузі. При перекладі створюється новий текст, що має знайти своє місце у стилістичній системі іншої мови та культури [2, с. 25].

Науковці вказують, що сучасний перекладач повинен володіти великими знаннями не тільки в галузі мовознавства, а й інформатики; знати основи і перспективи розвитку нових технологій; мати практичні навички та вміння використання інформаційно-комп'ютерних технологій в перекладацькій діяльності; вміти здійснювати оптимальний вибір інформаційно-комп'ютерних технологій при прийнятті перекладацьких рішень [5].

Як відмічає О. Чередниченко, сьогодні запорукою успішної роботи перекладача у конкретній галузі та професійній діяльності є його референційна компетенція, яка, однак, «неможлива без технічної компетенції, яка передбачає вміння користуватися різноманітними засобами добування інформації. Йдеться, зокрема, про доступ до електронних баз даних, які є в мережі Інтернет, уміння користуватися електронними енциклопедіями, термінологічними глосаріями, одномовними та багатомовними словниками, а також програмами машинного перекладу [2, с. 26].

За останні роки інформаційні технології міцно увійшли не тільки в наше повсякденне життя, але і в освітній процес, зокрема, у викладання іноземних мов. Впроваджуються вони і в підготовку перекладачів [3], проте мова йде головним чином про навчання письмового перекладу (робота з електронними словниками, базами пам'яті перекладів та системами машинного перекладу). Відмічаються і спроби відносно викладання усного перекладу. Про розвиток інформаційно-комунікативної компетентності усних перекладачів говорять в змістовному плані та у функціональному аспекті [6, с. 67].

Н.Н. Гавриленко виділяє технологічну компетенцію, яка передбачає сформованість таких умінь, як: 1) володіння стандартними способами вирішення основних типів завдань в області лінгвістичного забезпечення інформаційних та інших прикладних систем; 2) навички роботи з комп'ютером як засобом отримання, обробки і управління

інформацією; 3) вміння працювати з традиційними носіями інформації, розподіленими базами даних і знань; 4) здатність працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах; 5) вміння працювати з електронними словниками та іншими електронними ресурсами для розв'язання лінгвістичних та перекладацьких завдань [7, с. 45-48].

Якщо на початку зусилля програмістів було переважно зосереджено на утворенні спеціальних репозитаріїв аудіовізуальної інформації з аудіо- та відео файлами автентичних матеріалів медійного характеру, от-як: записи усних публічних виступів загально-політичної тематики [6, с. 67], то на наступному рівні розвитку репозитарії отримали оригінальні записи професійних виступів перекладачів з методичними вказівками щодо їх застосування, списками складних для перекладу термінів та ключових понять. Розміщений в них контент було адаптовано до використання під час аудиторних занять і для самостійної роботи студентів. Наприклад, мультимедіа-банк усних виступів *Speech Repository 2.0.*, який було розроблено представниками Генеральної дирекції усного перекладу Єврокомісії [8]. Мультимедіа-банк усних також містить низку важливих публічних виступів, відеозаписи процесу роботи перекладача тощо.

Іншим різновидом застосування інформаційних технологій в освіті та навчанні перекладу є розробка та застосування спеціального програмного забезпечення для тренування окремих форм перекладу, вживання трансформацій, розвитку фонового знання, корті мають сприяти формуванню у повному обсязі професійної перекладацької компетентності. Ми також маємо вказати на програмні засоби аудіо- та відео зв'язку *Skype, Google Hangout, Adobe Connect, Viber* та інші. Навички роботи з такими програмними засобами є необхідною умовою формування технологічної компетенції відносно професійного віддаленого перекладу аудіо- та відео конференцій, зустрічей, переговорів, які стають доволі популярними на ринку перекладацьких послуг [9, с. 243-246].

Причина актуальності навичок перекладу медійної інформації полягає в тому, що розвиток інформаційних технологій зробив наше сприйняття світу значною мірою залежним від того, як його подають медіа. Говорячи про підготовку перекладачів у сфері професійної комунікації, слід мати на увазі, перш за все той факт, що вони є провідниками міжнаціональної, міжкультурної та міжконфесійної комунікації. Аудіовізуальний метод при підготовці перекладачів передбачає використання відео та аудіо матеріалів і націлений на покращення пам'яті, концентрації уваги, що необхідні для розвитку навиків усного перекладу [10, с. 211].

Інтернет-медійна сфера представляє вид суспільної діяльності з обробки та систематичного поширення актуальної інформації через мережу Інтернет де аналізується специфічна мова, що функціонує в Інтернет-просторі, та здійснюється вплив на мовну свідомість масового адресата. В медійному Інтернет-просторі можна виокремити три види Інтернет-видань: Інтернет-версії друкованих чи електронних ЗМІ, сайти інформаційних агентств (агенцій), власне Інтернет-видання [11, с. 69-70]. Ми також можемо казати на Інтернет-телебачення, Інтернет-чати та сайти у соціальних мережах. Вони містять величезну кількість різноманітних текстів, дуже цікавих з боку особливостей їх перекладу. Базовим компонентом будь-якого виду мережевої масової комунікації є цифровані тексти, які можливо протиставити традиційним текстам, розглянути їх лінгвістичні особливості, вказати на складні для перекладу місця.

Сучасне Інтернет середовище не просто формує нове поле інформаційної культури, воно дозволяє переглянути організацію навчальної діяльності, оскільки представляє собою платформу для соціальної взаємодії. Саме завдяки впровадженню інновацій в області програмного забезпечення стає можливим переносити акцент з комп'ютерних та медійних технологій на спілкування і співпрацю [12]. Наприклад, мережеві спільноти можуть стати платформою інтерактивної взаємодії зі студентами, інструментом організації та адміністрування навчального процесу та засобом реалізації методичних і педагогічних цілей при навчанні майбутніх перекладачів. Розгляд *Facebook, Instagram та*

Twitter показує, що вони являють собою, по-перше, корпус усної мови, тобто аудіо та відео матеріали, робота з якими за нашими спостереженнями, сприяє розвитку здатності сприймати мову різних стилів з різними акцентами, інтонацією, граматичним оформленням, а також закріпленню навичок аудіювання, поповненню словникового запасу, вдосконаленню навичок перекладу. Інтернет-сайти дозволяють актуалізують перекладений лексичний, синтаксичний та стилістичний матеріал, надаючи йому більше автентичності. Відмінності мови перекладу і мови оригіналу вимагають всіляких трансформацій. Великий інтерес при навчанні перекладу виявляє термінологічна полісемія, наявність значень термінологічного характеру у загальноживаній лексиці, семантичні неологізми, так звана злободенна лексика, яку не фіксують словники. Особливу увагу також викликають визначення контекстуального значення слова та переклад образних виразів.

Стрімкий розвиток суспільства веде до появи в мові нових реалій, а також понять і термінів, що їх називають. Без знання цих відмінностей неможливо зробити якісний переклад. Переклад текстів соціальних медіа сприятиме оптимізації навчального процесу, підвищенню мотивації студентів до вивчення іноземних мов, індивідуалізації та інтенсифікації навчання.

Будь який перекладач повинен бути медіа компетентним. Це дозволить спроектувати уявлення про вміння розуміти, інтерпретувати і перекладати друковані та Інтернет-тексти. У сучасному уявленні медіа компетенція перекладача включає в себе різні компоненти: 1) здатність розуміти, перекладати друкований текст та інтерпретувати візуальні статичні і динамічні зображення та звукові образи; 2) усвідомлення того, як організація значень зображення використовується для створення повідомлення; 3) здатність розуміти, як організовані різні мас-медіа і як вони використовуються для створення текстових та Інтернет повідомлень; 4) здатність розуміти, що різні відправники повідомлень знаходяться в певних контекстах з різними соціальними, культурними та особистими аспектами і цінностями та вміти відтворити у перекладі означені особливості.

Розвитком нової педагогічної парадигми передбачає перехід від трансляції готових знань до самостійної пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, розвитку їх критичного мислення, вмінню бачити виникаючі в реальній дійсності проблеми і шукати шляхи раціонального їх вирішення, здатності працювати в команді і нести відповідальність за вміння використовувати новітні інформаційні технології у своїй професійній перекладацькій діяльності.

Література

1. Kiraly D. From teacher-centred to learning-centred classrooms in translator education: Control, chaos or collaboration. *Innovation and e-learning in translator training*. Eds. A. Pym, C. Fallada, J. R. Biau, J. Orenstein. Tarragona, Intercultural Studies Group, 2003. Pp. 27-31.
2. Чередниченко О. Складові професійної компетенції письмового та усного перекладача. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Іноземна філологія*. № 41. 2007. С. 25-27.
3. Гавриленко Н. Н. Попытка систематизации переводческих компетенций. *Вестник Пермского национального исследовательского политехнического университета. Проблемы языкознания и педагогики*. 2015. № 2 (12). С. 70-77.
4. Гордеева Н. Г. Формирование технологической компетентности у будущих лингвистов-переводчиков в процессе профессиональной подготовки: дис. канд. пед. наук. Чебоксары, 2011.
5. Корнеева Л. И., Панасенков Н. А. Проблемы использования информационно-коммуникационных технологий в обучении лингвистов-переводчиков. *Вестник ПНИПУ. Проблемы языкознания и педагогики*. 2019. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/problemy-ispolzovaniya-informatsionno-kommunikatsionnyh-tehnologiy-v-obuchenii-lingvistov-perevodchikov>

6. Шорникова О. Н. ИКТ-компетентность как главная составляющая информационной культуры будущего специалиста. *Современные наукоемкие технологии*. 2010. № 2. С. 66-67.
7. Гавриленко, Н. Н. Теория и методика обучения переводу в сфере профессиональной коммуникации. М., 2009.
8. Speech repository 2.0. URL: www.webgate.ec.europa.eu/sr/
9. Braun S. Using video and web conferencing tools to simulate professional interpreting practice for educational purposes. *Learning through and for professional practice: 4th International conference on Applied Linguistics and Professional Practice*. Geneva, 2014. P. 244-252.
10. Авраменко М. Л. Выбор практических методов и упражнений при обучении переводу. URL: <http://www.natek.freenet.kz/2006/Avramenko.rtf>
11. Shevchenko L.I. Medialinguistics : dictionary of terms and concepts. 2nd D.V. Dergach, D.Y. Sizonov / by ed. of L.I. Shevchenko. ed. K. : PPC «Kyiv university», 2014. 380 p.
12. Титяева Г. В. Сетевое сообщество как средство совершенствования профессиональной компетентности будущих переводчиков. *Вестник Череповецкого государственного университета*. 2012. №3 (40). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/setevoe-soobschestvo-kak-sredstvo-sovershenstvovaniya-professionalnoy-kompetentnosti-buduschih-perevodchikov>

FACILITATION TECHNOLOGY IN THE CONTEXT OF ASYNCHRONOUS LEARNING ENVIRONMENT

Ольга Шикиринська

кандидат філологічних наук

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

olyasikshik@ukr.net

The effective professionally-pedagogical activity of a foreign language teacher in the context of rapid transition to distance learning because of the spread of the virus covid-19 made teachers of secondary schools and higher educational establishments of Ukraine face numerous challenges. A quarantine regime and the transition to the provision of distance educational services have become a serious stress-test for the majority of pedagogical workers of the country. A teacher, who can modify his professional activity and search for the ways of overcoming professional crisis, is able to respond to the challenges of modernity. The search for ways of reformatting of a teacher-philologist's pedagogical facilitation is one of the vital issue of methodological plan in the field of foreign education. Pedagogical facilitation implies the creation of the necessary conditions for general understanding and making group decisions in the process of studying with an accent to an individual's responsibility of each member of professional communication.

The notion «teacher-facilitator» appeared in the middle of the 20th century in Karl Rodger's and Jerome Freiberg's personality theories, the key points of which are presented in the book «Freedom to Learn» [3]. Later it was thoroughly comprehended in Robert Zaiontsa's [5], Kiell Ruderstam's [4], Serhii Bratchenko's [1] works that were implemented in the educational process. The relevance of the topic of this research is connected with the necessity to find out foreign language teacher's strategies as to professional organization of educational process and effective communicative space.

Information-communicative and communicative-active function of a contemporary foreign language teacher is determined on the basis of professional skills to be a facilitator of communication, a coach as a specialist with set goals, priorities, explicit tasks and help to realize them, that is to be an educational process moderator, but not to be the only source of information about the peculiarities of grammatical, lexical and phonetic structure of the language of